

Enerjide bugünkü rezervler yetersiz

Onaylayan Administrator
Çarşamba, 26 Temmuz 2006
Son Güncelleme Perşembe, 10 Ağustos 2006

Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlýđý Müsteşar Yardımcısı Salih Paşođlu ile Türkiye'nin enerjideki geleceđini konuştuk:

Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlýđý Müsteşar Yardımcısı Salih Paşoğlu, "Türkiye'nin enerji arz güvenliğini sağlayacak tedbirleri gerekmektedir. Bunun en iyi yolu talebin tamamını yerli kaynaklardan karşylamaktır. Ancak Türkiye'nin bugünkü bilinen rezervler buna imkan vermemektedir" dedi. Paşoğlu, Türkiye'de mevcut bilinen kaynak rezervlerini artırmak ve yeni kaynaklar keşfetmek için gerekli çalışmaları yapılması gerektiğini söyledi. Paşoğlu'nun sorularımıza yanıtları şöyle:

Türkiye' de DSÝ ve EIEI tarafından fizibilite raporları hazırlanarak, teknik ve ekonomik yapılabirliği tespit edilmiş hidrolik enerji potansiyeli yaklaşık 36700 MW kurulu güç ve 130 milyar kWh yıllık enerji kadardır. Bu potansiyeli tespit eden fizibilite raporlarının bir kısmı planlama (nihai fizibilite) aşamasında ve fakat bir kısmı da istikbaf (ön inceleme) aşamasındadır. Dolayısıyla yeni fizibilite çalışmaları yapıldıkça, yeni istikbaf raporları çıkarıldıkça ve mevcut istikbaf raporları geliştirilip planlama raporları bu potansiyel değişebilir, artabilir veya (ileri aşamada yapılabirliği olmadığı anlaşılanlar olursa) azalabilir. Yenilenebilir Enerji Kanunu ile küçük hidroelektrik tesislerin teşvik edilmesinden sonra, özel teşebbüs tarafından, (DSÝ ve EYEÝ etütlerinde yer almayan) yeni hidroelektrik potansiyeli olan akarsular keşfedilmeye başlandı. Bugüne kadar 3400 MW kurulu güçte 483 adet, özel teşebbüsün kendi bulduğu projelere müraaat yapıldı. Bu teorik olarak Türkiye'nin hidrolik enerji potansiyelinin özel teşebbüs tarafından 3400 MW artırıldıkça (yaklaşık 40000 MW olduğu) anlamına geliyor. Ancak bu projelerle ilgili etütler de henüz istikbafi kademededir olduğundan, çalışmalar derinleştirildikçe ne kadarının teknik ve ekonomik olarak yapılabirliği kalacağı kesinlik kazanacak.

Bu güne kadar geliştirilip işletmeye alınmış hidrolik enerji potansiyeli 12 750 MW, yıllık enerji potansiyeli 46 milyar kWh. Yani potansiyelin yaklaşık üçte biri geliştirilebilmiş. Yani 27 000 MW kurulu güçte, teknik ve ekonomik yapılabirliği olan ve yaklaşık 6 milyar kWh enerji üretebilecek olan hidrolik enerji projesi geliştirilmeyi bekliyor. Bir başka deyişle (bir kVWh enerji değerinin 7 cent olduğu varsayımıyla), yaklaşık 6 milyar dolarlık enerji potansiyeli boşa akıyor.

Boşa akan suyun elektrik enerjisine çevrilmesi için ne kadarlık kaynağa ihtiyaç var?

Kaba bir yaklaşımla, bir MW'lik hidrolik enerji tesisi için 1.5 milyon dolarlık yatırım gerektiği varsayımıyla, toplam 40 milyar dolarlık yatırım gerekiyor. Bu yatırımın 13-14 yılda yapılması için yılda 3 milyar, 16 yılda yapılması için yılda 2,5 milyar dolar gerekiyor. Bugün DSÝ hidrolik enerji için yılda yaklaşık 1 milyar dolarlık yatırım yapıyor.

Özel teşebbüsün de yılda bir milyar dolar yatıracağı varsayılırsa, kamunun hidrolik enerjinin geliştirilmesine yaptığı yatırımın milyar dolar artması gerekiyor.

2023 yılında su kaynaklarının ne kadarını kullanacağız?

Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlýđý yaptığı elektrik üretim planında, 2023 yılına kadar Türkiye'nin hidrolik enerji potansiyelinin tamamını kullanmayı hedeflemiştir. Yukarıda tüm potansiyelin 16 yılda geliştirilmesi için yılda 2,5 milyar dolarlık yatırım gerekirken bu kastedilmiştir. Yani 2007 ile 2023 arasındaki 16 yılda kalan potansiyelin tamamını geliştirecek projeler tamamlanıp, işletmeye alınmalıdır. MGK da bir tavsiye kararıyla Enerji Bakanlýđý'nın bu planını desteklemiş ve Türkiye'nin tüm su kaynakları potansiyelinin Cumhuriyetimiz'in 100. yıldönümü olan 2023 yılına kadar geliştirilmesini tavsiye etmiştir.

Su kaynaklarının kullanılması için uzun vadeli projeksiyonu nelerdir?

Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlýđý olarak 2023 yılına kadar su kaynakları projelerinin tamamını geliştirmek, bu amaçla da yaklaşık 2.5 milyar dolarlık yatırım yapmak, bu yatırımın yaklaşık bir milyar özel teşebbüs tarafından yapılacağı varsayımıyla kamu yaklaşık ortalama yılda 1.5 milyar dolarlık yatırım yapmak hedefimizdir.

Türkiye enerji talebi ne zaman tamamen yerli kaynaklarla karşılanacak?

Bu soru üzerine çok þey söylenebilir. Evet Türkiye'nin enerji arz güvenliğini sağlayacak tedbirleri alması gerekmektedir. Bunun en iyi yolu talebin tamamını yerli kaynaklardan karþılamaktır. Ancak Türkiye'nin bugünkü bilinen rezervleri buna imkan vermemektedir. Yani Türkiye'nin bilinen yerli enerji kaynakları yetersizdir.

Türkiye'nin mevcut bilinen kaynak rezervlerini artırmak, yeni kaynaklar keþfetmek için gerekli çalıþmalar yapılmaktadır. Yeni kömür rezervleri araþtırmaları, yeni hidrolik enerji potansiyeli araþtırmaları yanında, yeni doğal gaz keþifleri ve yeni petrol keþifleri için araþtırmalar da devam etmektedir. Kaşan'da derin deniz sondajları ile, yeni doğal gaz kaynakları keþfedilmiþ olup miktarları arttırılması için sondajlar sürmektedir. Doğu Karadeniz'de Hopa açıklarında 4700 metre derinlikte petrol sondajı TPAO tarafından BP ve Chevron ile birlikte yapılmıþ olup yeni sondajlarla çalıþmalar sürdürülecektir.

Yeni rezervler bulmak için çalıþmalar sürdürülürken, mevcut bilinen rezervlerin mümkün olan en hızlı þekilde geliþtirilmesi hedeflenmektedir. Enerji Bakanlığı, elektrik üretim planında, Türkiye'nin bu güne kadar üçte biri geliþtirilmiþ linyit rezervlerinin tamamını ve yine bu kadar üçte biri geliþtirilmiþ su kaynakları potansiyelinin tamamını kullanacak projeleri, 2023 yılına kadar geliþtirmeyi planlamaktadır. Daha hızlı bir geliþtirme de zaten fiziksel olarak da parasal olarak da mümkün değildir. Hedef bu planı gerçeğe getirecek gerekli yatırımları yapabilmektir.

Bu hedefe ulaþmak için de Türkiye'nin linyit rezervleri ihale ile ve santral kurma partı ile özel teþebbüse açılmaktadır. Yedi saha özel teþebbüs tarafından kurulacak 5300 MW kurulu güçteki santrallerde toplam 35 milyar kWh enerji üretilmesi hedeflenmiþtir.

Hidrolik Enerjide, Hısu Barajı, Yusufeli Barajı ve Boyabat Barajı gibi dev projelere start verilmiþtir (2400 MW; 7,5 milyar kWh). 2005' de Yatırım Programına alınan bu projelerin 2006' da inþaatlarına baþlanması çalıþılmaktadır.

2005 yılında Yenilenebilir Enerji Kanunu çýkarılmıþtır. Bu kanunla, nehir santralleri ve küçük rezervuarlı hidroelektrik tesisler ve rüzgar enerjisi için önemli teşvikler getirilmiþtir. Yenilenebilir Enerji Kanununun çýkması ile hidrolik enerjilerin yapımı için özel teþebbüs müracaatları hızla arttı ve bu gün toplam 11 700 MW kurulu güçte 712 adet projeye başvuru yapılmıþtır.

Ancak buna rağmen Türkiye'nin yılda yaklaşık yüzde 7-8 artan enerji talebini yerli kaynaklardan karþılamak imkansızdır. Bu yüzden bize maliyeti her geçen gün daha üstü bir hızla artmakta olan, dıþ kaynaklı fosil yakıtlara dayalı enerjiye alternatif olarak, Türkiye'de nükleer enerji tesislerinin kurulmasına, bu teknolojinin ülkemize transferine karar verilmiþtir. 2010-2020 arasındaki enerji ihtiyacı karþılayabilmek için yukarıda sayılan tedbirlere ek olarak yaklaşık 5000 MW kurulu güçte nükleer santral kurulması zaruri görülmüþtür.

2023 yılından sonra artan enerji ihtiyacı karþılamak için ise hiç yerli enerji kaynağı kalmayacaktır. O gün için ümidimiz yeni yerli enerji kaynakları keþfetmiþ olmaktır.

Atıl durumda olan hidrolik santrallerin faaliyete geçirilmesi durumunda ne kadarlık bir enerji talebi karþılanabilir?

Henüz geliþtirilmemiþ olan hidrolik potansiyel 27.000 MW kurulu güçte olup, yılda yaklaşık 85 milyar kWh enerji üretim potansiyelidir ve yaklaşık 6 milyar dolarlık enerji değerindedir.